

GREMIS I FRONTERES

Florenci Guntín

Tinc entès que la taula rodona d'avui és la segona sessió d'un debat obert ara fa uns mesos sobre el tema de les interdisciplines o "intermèdies". El més probable, doncs, és que els crítics Manuel Clot i Glòria Picazo hagin situat el debat en l'anàlisi i la interpretació del fenomen pel que fa als aspectes formals i conceptuals de la pràctica multidisciplinària.

Intentaré, doncs, donar-hi un altre enfocament, des de les experiències de qui s'ocupa de l'organització de tallers per a artistes joves i altres activitats de difusió i promoció de nous creadors.

La Quinzena d'Art de Montesquiú és una activitat que se celebra des de fa tretze estius. La idea original d'aplegar artistes professionals i alumnes durant uns dies en què es comparteixen els temps, l'espai i el treball s'ha mantingut intacte des d'un bon principi. El que ha anat canviant en el transcurs de les seves edicions, i sobretot des del 1988, és la rigorositat de l'oferta. En aquest sentit s'ha homologat amb altres experiències com ara els Tallers de Arte Actual de Madrid i els que organitza Arteleku, a Sant Sebastià.

Els canvis han afectat la selecció de l'alumnat, centrada ara en el sector dels joves artistes i dins d'aquest aquells que ja han superat una primera fase d'aprenentatge tècnic i amb una obra d'un cert nivell estètic i tèdric i, en un altre pla, un segon canvi: acabar amb la idea que amb quinze dies era possible introduir-se en una tècnica, dominar-la. La proposta, doncs, s'ha centrat en la invitació a compartir el taller amb un dels artistes punta del moment, un dels artistes que influeix sobre les noves generacions i que, per tant, caracteritza la plàstica actual.

Malgrat aquests canvis, ens hem adonat que persista un error de principi que inconscientment hem anat arrossegant, el de classificar els tallers segons les diferents disciplines: escultura/Gabriel, instal·lacions/Eva Lootz, pintura/ M.A. Campano, etc. Una classificació que, a la pràctica, s'ha demostrat inútil. Els tallers s'han anat barrejant i alumnes adscrits a una opció, la pintura per exemple, han acabat traient més profit del contacte amb un "instal·lador".

Una altra cosa semblant ens ha passat aquest any a l'hora de proveir-nos del material necessari per als tallers de la QAM'90. Posaré l'exemple del taller que dirigia l'artista Pedro G. Romero: pigments, làtex, bastidors, fusta, portes prefabricades, laboratori fotogràfic, càmeres de vídeo, paper i bolígraf per escriure... Què vol dir tot això?

Doncs que en el microsystema dels tallers de Montesquiú es reproduïx allò que passa a fora, en el context de la creació actual. Un context ambigu en el qual les fronteres entre disciplines: la pintura-superfície, escultura-tridimensionalitat, instal·lacions-espai, i els seus respectius recursos s'han esborrat. Els préstecs concedits entre ells, les que podríem situar dins de la plàstica, i

entre aquesta i altres llenguatges com ara la literatura, la música, el teatre, etc. i encara un tercer nivell, entre cultura popular i alta cultura, han acabat per esborrar les línies de classificació. S'han contaminat mútuament.

És lícit, doncs, parlar de disciplines, d'opcions, de llenguatges tancats i amb problemàtiques pròpies?

En les polèmiques dels últims anys, recordem l'hegemonia de la pintura al principi dels vuitanta; o la posterior, embranzida de l'escultura, pontificada des de la Documenta 8; o la més recent recuperació, en alguns casos bastants forçada, de l'opció conceptual, hi dominen, d'una banda, operacions de regeneració i activació del mercat, i de l'altra senzills i pobres arguments de gremi.

Uns arguments que en el nostre país s'han magnificat excessivament i s'han situat, sovint, en el centre del debat. Condemnat, ara uns, ara els altres, al silenci interior, o a l'exili a París o a Nova York.

En uns debats celebrats recentment a l'IVAM de València que varen protagonitzar una dotzena d'artistes presentats com els més interessants dins del panorama actual, dins de l'òrbita de l'esmentada recuperació del conceptual, l'artista català Perejaume va contestar una pregunta feta des del públic que més que res era una acusació sobre la seva, per dir-ho d'alguna manera, tradicional en els mitjans. "Un quadre a l'oli, unes fotografies, un text literari, una cinta de vídeo, una instal·lació... tot és el mateix -va dir Perejaume- sempre estàs fent el mateix, allò que compta és el que dius".

Per sobre de les picabaralles entre gremis i fronteres el que compta, avui, són les propostes personals. I així, parlar de pràctiques multidisciplinàries enfrontades a altres opcions és tan reduccionista com fer-ho amb la pintura, amb l'escultura o la fotografia.

